

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016323565

Дата перевірки:
05.06.2024 14:16:05 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
05.06.2024 14:54:58 EEST

ID користувача:
100011299

Назва документа: Курсова робота_Скічко В

Кількість сторінок: 26 Кількість слів: 5207 Кількість символів: 39887 Розмір файлу: 49.81 KB ID файлу: 1016122112

10.3% Схожість

Найбільша схожість: 4.78% з Інтернет-джерелом (<http://geum.ru/doc/category/24/6200.php>)

10.3% Джерела з Інтернету

696

Сторінка 28

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ
ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА

КУРСОВА РОБОТА
З ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
НА ТЕМУ:
«ПРАВОВА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА»

Виконав студент
денної форми навчання
Скічко В'ячеслав
Спеціальності 081 Право
Науковий керівник:
Стрілко Д. Л.

ПОЛТАВА - 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Історичні і правові джерела романо-германської правової системи.....	5
2. Англосаксонська (прецедентна) правова система: джерела та особливості.....	10
3. Релігійно-традиційна (мусульманська) правова система.....	17
4. Заідеологізована (соціалістична) правова система.....	20
Висновки.....	24
Список використаних джерел.....	26

ВСТУП

Актуальність теми впливає з необхідності розуміння та аналізу механізмів, за допомогою яких право впливає на розвиток суспільства, забезпечує його стабільність, захищає основні права та свободи громадян, регулює соціальні відносини, а також сприяє ефективному врегулюванню конфліктів і спорів. Чіткі норми та правила дозволяють індивідам та організаціям орієнтуватися у своїх правах та обов'язках, що сприяє стабільності суспільних відносин.

Ефективна правова система забезпечує механізми захисту основоположних прав та свобод людини та громадянина, включно з захистом від свавілля влади та зловживань. Правова система створює умови для

розвитку демократичних інститутів та процесів, гарантує право на участь у політичному житті, свободу слова та зборів.

Чітке правове регулювання економічних відносин є критично важливим для створення сприятливого інвестиційного клімату, захисту прав власності та забезпечення справедливої конкуренції. Взаємовідповідність правових систем різних країн сприяє розвитку міжнародної торгівлі, економічної інтеграції, а також ефективному вирішенню міждержавних спорів.

У сучасних умовах, коли суспільство стикається з численними викликами – від глобалізації та цифровізації до екологічних криз і політичних конфліктів, вивчення та розвиток правової системи набуває особливої актуальності. Вона дозволяє адаптувати правове регулювання до швидко змінюваних умов, забезпечуючи при цьому права та інтереси індивідів та суспільства в цілому.

Метою курсової роботи є дослідження питань:

- історичних і правових джерела романо-германської правової системи;
- англосаксонської (прецедентної) правової системи: джерела та особливості;
- релігійно-традиційна (мусульманська) правова система;
- заідеологізована (соціалістична) правова система.

Об'єктом дослідження правової системи суспільства є сукупність правових норм і інститутів, що регулюють відносини між суб'єктами суспільства, включаючи державні органи, організації, групи і індивідуальних осіб. Правова система охоплює як національне законодавство, так і міжнародно-правові норми, що мають вплив на внутрішньодержавне правопорядок. Вона включає в себе різні галузі права, такі як конституційне, адміністративне, цивільне, кримінальне, трудове, сімейне, екологічне право та інші. Також до правової системи належать правозастосування, правоохоронна діяльність, юридична освіта та наука. Дослідження правової системи передбачає аналіз її структури, принципів функціонування,

ефективності правових норм і механізмів їх застосування, а також вивчення процесів правотворчості та впливу права на розвиток суспільства і держави.

Предметом дослідження правових систем світу є комплексне вивчення різних національних правових систем, а також порівняння їх структур, принципів, методів правового регулювання, особливостей правотворчості та правозастосування. Це також включає аналіз міжнародного права та його взаємодії з національними правовими системами.

Структура курсової роботи складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ І ПРАВОВІ ДЖЕРЕЛА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

Романо-германська правова система, також відома як система континентального права, є однією з найпоширеніших у світі і має глибокі історичні корені. Її основні джерела та історичні віхи включають римське право, середньовічні правові збірники, національні кодифікації, сучасні реформи права Європейського Союзу.

Римське право є фундаментом романо-германської правової сім'ї і має вирішальне значення для розвитку європейських правових систем. Воно

виникло в давньому Римі та розвивалося протягом багатьох століть, починаючи з часів Римської республіки до періоду Римської імперії і пізніше, за часів Візантійської імперії. Римське право встановило ключові правові інститути, які стали основою для багатьох аспектів сучасного права, включаючи власність, зобов'язання, договори, спадкування та сімейні відносини [5, с.31].

Багато основоположних правових принципів сучасної юридичної теорії та практики мають своє коріння в римському праві, такі як принципи справедливості (*aequitas*), добросовісності (*bona fides*), та заборона зловживання правом (*nemo auditur propriam turpitudinem allegans*).

Римське право розвинуло строгу систематизацію та класифікацію правових норм, що сприяло розвитку юридичної науки та освіти. Кодифікація римського права в Кодексі Юстиніана (*Corpus Juris Civilis*) у VI столітті стала фундаментальним джерелом для вивчення та застосування права у Європі. Кодекс Юстиніана (*Corpus Juris Civilis*) є однією з найважливіших правових документів у історії, створеним за наказом візантійського імператора Юстиніана I у 6-му столітті н.е. Цей кодекс мав на меті уніфікувати та систематизувати римське право, зробивши його більш зрозумілим і доступним для юристів та суддів у всій імперії. *Corpus Juris Civilis* складається з чотирьох основних частин:

- кодекс (*Codex Justinianus*): збірка імператорських конституцій (законів), які були відредаговані та скопійовані за тематичним принципом. Він містить законодавчі акти від часів імператора Адріана (2-е століття н.е.) до Юстиніана самого;

- дигести або пандекти (*Digesta seu Pandectae*): збірка юридичних думок та коментарів видатних римських юристів, що слугувала як пояснення до законів, включаючи висновки та інтерпретації, які мали авторитет де-факто в судочинстві;

- інституції (Institutiones): підручник з римського права для студентів, що представляє основи правової системи, включно з основними поняттями та принципами, правами та обов'язками;

- новели (Novellae Constitutiones): збірка нових законів, що були видані після завершення перших трьох частин Corpus Juris Civilis. Вони містять доповнення та зміни до існуючих законів, що відображають розвиток правових норм та суспільних відносин[7, с.40] .

Римське право забезпечило багатий словарний запас термінів і понять, які досі використовуються у багатьох правових системах. Римське право, як основне джерело романо-германської правової сім'ї, продовжує впливати на розвиток права, забезпечуючи основоположні концепції, принципи та методологію, що лежать в основі сучасного цивільного права. Його вплив простежується в законодавствах, юридичній освіті та судовій практиці країн, що належать до цієї правової традиції.

Середньовічні правові збірники відігравали важливу роль у розвитку правових систем Європи. Ці збірники, які могли включати закони, юридичні висновки, судові рішення та інші документи, допомагали стандартизувати та зберігати правові норми в часи, коли централізована державна влада була слабкою або відсутньою. Середньовічні збірники могли містити як древні римські та германські правові норми, так і місцеві звичаї та юридичні традиції. Це відображало спроби адаптувати та інтегрувати різні правові системи в єдину структуру. В епоху, коли друкованих книг ще не існувало, рукописні збірники слугували основним засобом збереження, систематизації та передачі юридичних знань. Вони були незамінними для навчання майбутніх юристів та суддів, сприяли формуванню національних правових ідентичностей, закладаючи основи для майбутнього розвитку європейських правових систем. Вони допомагали визначити юридичні принципи та поняття, які лягли в основу сучасного права [3, с.51] .

Саксонське зеркало (нім. Sachsenspiegel) є одним з найважливіших та найвпливовіших правових збірників середньовічної Європи, створеним

приблизно в 1220-1235 роках. Цей документ був написаний на середньовісньонімецькій мові, що зробило його доступним ширшому колу людей, не тільки фахівцям-латиністам. Автором Саксонського зеркала вважається Ейке фон Репгов (Eike von Repgow), хоча він, ймовірно, здійснював редагування та систематизацію існуючих законів і звичаїв, а не створював їх з нуля. Саксонське зеркало описує феодальні, сімейні, кримінальні та процесуальні норми права тогочасної Саксонії. Воно складається з трьох основних частин (Ландрехт, Лехенсрехт і Дорфрехт), кожна з яких описує різні аспекти права: земельне право, ленне право і сільське право відповідно.

Особливість Саксонського зеркала полягає не тільки в тому, що воно стало одним з перших систематичних збірників середньовічного права, написаних народною мовою, але й у його широкому впливі на розвиток юридичної думки та законодавства в Середньовічній Європі. Його принципи і норми використовувались не тільки в Саксонії, а й поширилися далеко за межі регіону, вплинувши на правові системи інших німецьких та європейських територій. Саксонське зеркало важливе не тільки з юридичної, але й з культурно-історичної точки зору, оскільки відображає соціальні, економічні та політичні умови свого часу. Воно служить важливим джерелом для вивчення середньовічної історії, права, звичаїв та культури [11, с.22].

Салічна правда (Lex Salica) — це один з найвідоміших і найважливіших законодавчих збірників середньовіччя, кодекс законів, прийнятий франкськими племенами салічних франків у V-VI століттях. Салічна правда вперше була складена приблизно у 507-511 роках за наказом короля франків Хлодвіга I з метою уніфікації правил і звичаїв, які діяли в його королівстві. Цей документ є важливим джерелом інформації про соціально-правові відносини, звичаї та життя ранньосередньовічної Європи. Салічна правда містить положення про кримінальне та цивільне право, визначає покарання за злочини, зокрема за вбивство, тілесні ушкодження, крадіжку, а також регулює питання спадщини, земельних відносин та інші аспекти суспільного життя.

Однією з унікальних рис Салічної правди є система штрафів (віргельд), яка встановлювала компенсацію за різні види злочинів у залежності від статусу потерпілого. Ця система дозволяла вирішувати конфлікти шляхом виплати компенсацій, а не через кровну помсту, що було поширеним в ті часи. Також Салічна правда відома своїм положенням про ексклюзивність спадкування трону та земель, що належали до королівської родини, чоловіками (так званий "Салічний закон" про спадкування), що забороняло жінкам спадкувати трон [8, с.148].

Французький цивільний кодекс, відомий також як Наполеонівський кодекс (Code Napoléon), було прийнято в 1804 році за часів правління Наполеона Бонапарта. Він став одним з найважливіших законодавчих актів не тільки у Франції, але й у світовій юридичній практиці, заклавши основи сучасного цивільного права та вплинувши на розвиток цивільного законодавства в багатьох країнах. Наполеонівський кодекс систематизував цивільне право, об'єднавши існуючі до того норми і правила в єдиний кодекс, який регулював особисті, сімейні, майнові та інші цивільно-правові відносини. Він охоплював широкий спектр питань, включаючи права та обов'язки осіб, власність, спадщину, шлюб, контракти та зобов'язання.

Основні принципи Наполеонівського кодексу:

- закріплення принципу рівності всіх громадян перед законом;
- закріплення недоторканності приватної власності;
- встановлення автономії волі сторін у цивільних правовідносинах.

Кодекс мав значний вплив на правову систему Франції та слугував моделлю для багатьох країн у різних частинах світу, особливо в тих, які перебували під впливом Наполеонівської Франції або зазнавали впливу її правових ідей. Його принципи та структура були адаптовані та включені до національних кодексів багатьох країн, сприяючи поширенню ідей романо-германської правової системи.

Німецький цивільний кодекс (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB), що набрав чинності 1 січня 1900 року, став основоположним документом цивільного

права в Німеччині. Його прийняття ознаменувало завершення тривалого процесу кодифікації німецького приватного права, що було спрямовано на уніфікацію та стандартизацію правових норм в об'єднаній Німеччині. Він був розроблений з урахуванням історичних правових традицій Німеччини та впливу римського права, і водночас він відображав потреби сучасного для того часу промислового суспільства. Його прийняття сприяло юридичній єдності Німеччини та зміцнило правову державу. З часом Німецький цивільний кодекс був доповнений і модифікований з метою адаптації до змінюваних соціальних умов та потреб. Незважаючи на це, основні принципи та структура BGB залишаються незмінними, і він продовжує бути фундаментом цивільного права в Німеччині [8, с.149].

Кодифікація дозволяє об'єднати розрізнені норми права у єдиний, систематизований набір правил. Це сприяє кращому розумінню правових норм, їх застосуванню та викладанню. У підсумку, кодифікація в романо-германській правовій системі сприяє забезпеченню порядку, ефективності, доступності та справедливості правового регулювання, зміцнюючи правову державу та забезпечуючи захист прав і свобод осіб.

РОЗДІЛ II. АНГЛОСАКСОНСЬКА (ПРЕЦЕДЕНТНА) ПРАВОВА СИСТЕМА: ДЖЕРЕЛА ТА ОСОБЛИВОСТІ

Англо-американська система цивільного права (система загального права) виникла з англійського права, яке почало формуватися в Британії після нормандського завоювання і сформувалося в переважній більшості випадків в результаті королівської діяльності.

Система загального права не знає рецепції римського права, і це право є результатом тривалого еволюційного розвитку на англійській території, реальності, звичаїв і традицій.

У формуванні системи загального права вчені виділяють кілька етапів. 1) період від нормандського завоювання Англії (1066) до встановлення останньої династії Тюдорів (1485) характеризується витісненням місцевих регіональних звичаїв загальним правом, що виникли в результаті діяльності королівського двору Вестмінстера. 2) період розквіту загального права і виникнення справедливого права в результаті виконання лордом-прем'єр-міністром певних судових функцій; 3) з початку XIX століття. Почався і триває донині період бурхливого розвитку права (декретного права) і збільшення ваги Закону (декрету) в системі джерел загального права [5, с.93].

Які спільні риси англо-американської правової системи, що відрізняють її від інших, і, перш за все, що відрізняє її від континентальної правової системи: 1) незначна кодифікація галузей права, основним джерелом права яких є судовий прецедент.

Розвиваючись автономно та індивідуально в межах Англії та Уельсу, загальне право, з якого розпочалося впровадження британської колоніальної політики, поширилося на колонії в Австралії, Канаді, Новій Зеландії, США та інших країнах. Пізніше англійське загальне право вплинуло на формування

власної правової системи в англomовних країнах, більшість з яких з часом стали частиною англо-американської правової сім'ї [1, с.82].

У той же час, у міру того як загальне право ставало популярним, воно зазнавало певні зміни, обумовлені певними умовами, що склалися в країнах, які його визнали. Тому природно, що ці перетворення сильно варіюються від країни до країни.

Враховуючи цей факт, а також те, що Сполучені Штати відіграють одну з провідних ролей в країні, що відноситься до системи загального права, цю правову систему також називають англо-американською.¹ особливість американського цивільного права обумовлена цілим рядом факторів: розташуванням на континенті

(В результаті регулювання відносин власності, метою яких є земля, сильно варіюється). Відсутність стародавніх феодалних традицій. Формування законів в контексті розвитку капіталістичних відносин. Відмінності у формі правління (Сполучені Штати є федеративною республікою, в якій цивільні та федеральні закони окремих штатів діють одночасно). Однак, незважаючи на ці відмінності, не слід перебільшувати важливість відмінностей, що існують між американською та Британською правовими системами, що утворюють єдину англо-американську правову сім'ю [10, с.34].

Система джерел права. На відміну від країн континентальної Європи, де цивільне право розвивалося в надрах університетів в результаті наукової діяльності юристів, система загального права була створена судами і практикуючими юристами. Англійські і північноамериканські судді в своїх рішеннях не тільки інтерпретують і застосовують, а й створюють нові норми права. Саме тому, що судові рішення, що мають силу прецедентного права, займають центральне місце в системі джерел загального права, це називається "правом судової практики" (case law). В області судової практики існує прецедентне правило (в США воно називається stare decisis), згідно з яким положення, що містяться в рішеннях судів, що мають статус

обов'язкової судової практики, обов'язкові для виконання всіма судами, як нижчими, так і тими, які безпосередньо виносять ці рішення. Тільки рішення Високого суду будуть обов'язковими як прецеденти: 1) у Великобританії - Палата лордів, Апеляційний суд, Високий суд; 2) у Сполучених Штатах - Верховний суд США та Верховні суди штатів. Слід зазначити, що правило "stare decisis" в Сполучених Штатах істотно обмежене, оскільки Високий суд не пов'язаний своїм власним прецедентом [20, с.345].

Другим джерелом права в країні англо-американської правової системи є закон (декрет, акт парламенту). Відповідно до класичної теорії, яка поширена в сім'ях загального права, закон відіграє другорядну роль і обмежується лише змінами і доповненнями до закону, створеними судовою практикою. Представники доктрини загального права стверджують, що в Праві слід шукати не принципи права, а тільки рішення, які роз'яснюють і доповнюють принципи, створені судовою практикою. Слід підкреслити, що норми, що містяться в законі, повністю "інкорпорується" в правову систему тільки після багаторазового тлумачення і застосування судом (наприклад, в Сполученому Королівстві судові рішення, засновані на ньому, а не на тексті закону, користуються великими перевагами). Практика загального права також впливає на технологію викладення норм цивільного права в законодавчих актах [5, с.43].

Звичаї є третім джерелом загального права, але їх значення як такого постійно знижується. В англійському законодавстві обов'язковими є тільки стародавні звичаї, що існували до 1189 року. Вищевказані правила не застосовуються до торгових звичаїв, які мають силу звичаїв ділового обороту. У той же час, оскільки це включено в текст Закону або судового рішення, звичай набуває статусу норми права або обов'язкової прецедентної норми.

Незважаючи на те, що участь суддів, а не вчених, була вирішальною у формуванні загального права, авторитет доктрини останнім часом зріс серед правових джерел англо-американської правової системи.

Деякі доктринальні праці (наприклад, роботи Гленвілла, Літлтона і Кокса "поважного" віку) мають високий ступінь авторитетності і можуть претендувати на звання авторитетних книг (books of authority), тому в них містяться положення добре відомих доктрин [19, с.562]. Часто виникає ситуація, коли береться до уваги обґрунтування позиції в рішенні суду.

Структура цивільного права. Вищевказані відмінності в класичній правовій системі відображені в структурі цивільного права, існуванні унікальної системи цивільного права (наприклад, трастів) і різному змісті, закладеному в відповідну правову концепцію. Система загального права не знає ні поділу права на Приватний та державний сектори, ні групування законів за галузями, подібними до континентального європейського права, ні того, що зазвичай робиться в таких галузях, як цивільне право. Однак варто звернути увагу на деякі специфічні особливості даного інституту, які можна віднести до Цивільного кодексу з точки зору правової сім'ї романо-германської.

Норми, що регулюють правовий статус фізичної особи у Сполученому Королівстві, включають судову практику, закони, що регулюють Шлюбні та сімейні відносини, Закон Про правову допомогу неповнолітнім, Цивільно-процесуальний кодекс, а правоздатність та дієздатність у Цивільному кодексі британо-американської правової системи визначаються єдиним законом. поняття правоздатності. У той же час судова практика і доктрина останнім часом на основі принципів загального права визнають рівними: пасивну правоздатність, що логічно з точки зору змісту правоздатності "континенту", і правоздатність, що виникає з моменту реального народження (здатність здійснювати правові акти), відповідні поняттю правоздатності [1, с.78].

У законодавстві США термін "юридична особа" не використовується. Але поряд з фізичними особами об'єктами права також вважаються штучно створені ними організації. За своїм змістом правова категорія юридичних осіб в системі загального права відповідає категорії підприємств і партнерств, які

одночасно являють собою 2 основних типи юридичних осіб англо-американського походження.

Далі, у Великобританії компанії класифікуються як: а) підприємства, що представляють групу осіб (enterprise aggregate); б) індивідуальні підприємці, що складаються з фізичних осіб (тільки юридичні особи).;

1) Державне підприємство, що представляє собою одну з правових форм участі держави в майнових відносинах; г) квазіпідприємство - об'єднання осіб, визнане об'єктом права, - специфічна форма суспільних відносин, що відповідає основній меті діяльності.

Оскільки майнове право не відоме в англо-американському праві, перше місце займає Категорія "власність", яка є одним з основних понять аналізованої системи цивільного права¹. Специфіка системи майнових прав¹ в країнах системи загального права проявляється в збереженні правових форм регулювання майнових відносин, властивих епосі феодалізму. Всі права на майнове утримання, яке вважається його різновидом, визначаються правом власності (property).

В рамках цього права (власності) закріплюється право власності (ownership), аналогічне континентальному праву, і тільки за іншими майновими правами, які в цілому схожі з "правами на чужі речі", закріплюється право власності на нерухоме майно (real estate), на відміну від своїх "континентальних" аналогів, що не володіє властивістю абсолютності. Згідно з англо-американським законодавством, верховним власником землі є суверенний монарх (Великобританія) або держава (США), від якого залежать його права і права безпосередніх землевласників [6, с.32].

РОЗДІЛ III. РЕЛІГІЙНО-ТРАДИЦІЙНА (МУСУЛЬМАНСЬКА) ПРАВОВА СИСТЕМА.

Релігійно-традиційна правова система, відома також як релігійне або духовне право, базується на релігійних текстах, віруваннях та традиціях. В цьому контексті, правові норми вважаються божественними вказівками, які визначають поведінку людей та регулюють суспільні відносини. Закони та правові норми у релігійно-традиційних системах вважаються відкриттями Бога або вищих духовних сил. Вони мають абсолютний та незаперечний авторитет. Право не розділене від релігії; воно є невід'ємною частиною віровчення та культурних традицій. Релігійні лідери часто відіграють ключову роль у тлумаченні та застосуванні законів. Релігійно-традиційні системи часто стверджують універсальність та вічність своїх законів, оскільки вони походять від вищих сил.

Мусульманська правова система, відома також як Ісламське право або Шаріат, базується на релігійних принципах, закладених у Корані (основний священний текст Ісламу) та Сунні (традиції пророка Мухаммеда). Шаріат в ісламському праві є фундаментальним джерелом, що визначає правову систему, моральні норми та життєвий устрій мусульман. Він вважається Божественним законом, відкритим людям через пророка Мухаммеда, і охоплює широкий спектр аспектів життя, від особистих і сімейних відносин до фінансових угод і державного управління [18, с.20].

Шаріат вважається безпосереднім одкровенням від Аллаха, що надає йому абсолютний і непорушний авторитет. Головними текстами, що містять принципи Шаріату, є Коран та Сунна.

Оскільки Коран вважається безпосереднім словом Аллаха, що наділяє його абсолютною авторитетністю. Жоден інший текст чи джерело не може

мати більшої ваги в ісламському праві. Він звертається до всіх аспектів людського життя, пропонуючи загальні принципи та конкретні правила, які регулюють поведінку індивідів і суспільства. Це означає, що Коран є універсальним джерелом норм, які слід застосовувати в різних умовах і контекстах. Коран містить вказівки, що стосуються віровчення (акіда), культу (ібадат), особистого статусу (наприклад, шлюбу, розлучення), спадщини, кримінального права та економічних відносин (наприклад, заборона риби, правила торгівлі).

Хоча Коран є основним джерелом, його тлумачення та застосування вимагає глибокого розуміння мови, контексту та історії його одкровення. Учені-мусульмани використовують різні методології для тлумачення Корану, включаючи звернення до Сунни, іджма (консенсус) та кіяс (аналогія), для виведення правових норм із тексту. Незважаючи на свою незмінність як священного тексту, Коран забезпечує основу для адаптивного і гнучкого правового розвитку через процеси іджтихаду (особистого юридичного розсуду), що дозволяє мусульманському праву відповідати на нові виклики та змінюватися відповідно до часу і місця [17, с.3].

Таким чином, Коран не тільки встановлює основні доктрини та принципи ісламського права, але й служить вихідним пунктом для його подальшого розвитку та адаптації до сучасного світу.

Іджма означає узгодження думок серед учених-мусульман щодо конкретних правових питань, що не мають однозначного тлумачення в Корані та Сунні. Це дозволяє Шаріату адаптуватися до нових умов та обставин. Іджма, в ісламській юриспруденції, відноситься до консенсусу або узгодженої думки вчених-мусульман (улема) щодо певного правового питання. Цей принцип вважається одним з основних джерел ісламського права (Шаріату) після Корану та Сунни (практики та вчення Пророка Мухаммеда). Іджма зіграла важливу роль у розвитку ісламської правової думки, дозволяючи мусульманському праву адаптуватися до нових обставин та викликів, які не були прямо описані в первинних текстах.

Кіяс дозволяє виводити норми для ситуацій, які не описані безпосередньо у Корані чи Сунні, шляхом порівняння з аналогічними випадками, щодо яких існують визначені правила. Кіяс, у контексті ісламського права (Шаріату), є методом аналогії, який дозволяє вченим-мусульманам вирішувати нові правові питання, виходячи з вже існуючих норм і принципів, закріплених у Корані та Сунні (традиціях Пророка Мухаммеда). Цей метод використовується для виведення правових висновків за аналогією, коли пряма вказівка на певне питання відсутня у первинних джерелах [8, с.154].

Релігійно-традиційні правові системи відіграють важливу роль у суспільствах, де релігія є центральним аспектом життя. Вони не тільки регулюють юридичні відносини, але й формують моральні, етичні та соціальні норми.

РОЗДІЛ 4. ЗАІДЕОЛОГІЗОВАНА (СОЦІАЛІСТИЧНА) ПРАВОВА СИСТЕМА.

Соціалістична правова система характеризується набором правових принципів і норм, які використовувалися в країнах з соціалістичним ладом. Система заснована на ідеології марксизму-ленінізму, соціалістичної правової системи, яка будує безкласове суспільство, в якому основні засоби виробництва належать державі або соціальній групі, фокусується на регулюванні суспільних відносин з акцентом на колективні інтереси, соціальну справедливість і економічну рівність.

Соціалістична правова система-це тип правової системи, розроблений в країні з соціалістичним або комуністичним ладом. Основною метою системи було забезпечення законодавчої підтримки соціалістичної економіки, політики та ідеології. Закон і правова система соціалістичної країни використовувалися державою як засіб досягнення політичних і економічних цілей, визначених Комуністичною партією [11, с.31].

Вперше вона була створена в Росії в результаті революції 1917 року, а після Другої світової війни була створена в багатьох державах Східної Європи, Азії та Латинської Америки, які проголосили шлях розвитку соціалізму. В СРСР новий закон виник практично без визнання правових принципів і норм як колишньої царської Росії, так і тимчасового уряду, а також західних країн. У більшості інших штатів багато положень старого законодавства, головним чином кодексу, були прийняті новим урядом з певними поправками, які вже давно є джерелом чинного законодавства.

Зовні соціалістична правова система мала певну схожість з романо-германською системою. Вона використовувала досить великі загальновідомі юридичні терміни, правові конструкції, правила законодавчої техніки і, в деякій мірі, їх розподіл по галузях права. Як і інші системи континенту

Права, вона базувалася на верховенстві права, кодифікації ключових сфер правового регулювання.

Соціалістична правова система базувалася на таких регуляторних принципах, як захист приватної власності, багатопартійність та знищення старої правової системи, заснованої на поділі влади. Її норми встановлювали гегемонію соціалізму, встановлювали, перш за все, державну власність і законодавче визнання провідної ролі Комуністичної партії у всіх сферах життя. У Законі лицемірно декларуються суверенітет народу, свобода діяльності громадських об'єднань, широкі права і свободи громадян, але на практиці відсутні ефективні механізми, матеріальні та правові гарантії їх фактичної реалізації [19, с.311].

Основним елементом соціалістичної правової системи була підтримка ідеї про те, що земля, фабрики та засоби виробництва повинні належати не окремим особам, а державі чи колективу. Закон не тільки боровся з ідеологічними ворогами, але й служив інструментом пропаганди та підтримки соціалістичних ідеалів. Кримінальне право використовується як засіб підтримки державного та громадського порядку, іноді надаючи державі широкий спектр повноважень для переслідування політичної опозиції.

Соціалістичне право має деяку схожість з романо-германською правовою системою. Воно зберігає цей термін дуже широко, принаймні, зовні, а також за своєю структурою. Радянське право характеризується концепцією правових норм, які мало відрізняються від концепцій Франції чи Німеччини. Виходячи з цього, деякі західні автори, особливо англійці та американці, відмовляються бачити оригінальну систему радянського права і тому відносять її до романо-германської юридичної палати.

Юристи-соціалісти одноголосно виступили на захист особливої тези. Для них закон - це надбудова, що відображає відповідний економічний уклад. Радянський автор заперечував лише те, що відмінності в правовій системі повинні зводитися тільки до формальних моментів, без урахування змісту структури галузей права. У соціалістичних і несоціалістичних державах

виникають різні проблеми, які розглядаються вченням марксизму-ленінізму з нової індивідуалістичної точки зору [18, с.14].

Соціалістичне право має яскраво виражений класовий характер. Єдина річ, або основний, соціалістичного права, в першу чергу, революційне творчість виконавців, а пізніше нормативно-правові акти, в яких вони були оголошені висловлюють волю трудящих, переважної більшості населення країни і всього народу, очолюваного Комуністичною партією. З прийнятих нормативно-правових актів більшість були допоміжними законами (секретні і напівсекретні накази, інструкції і т.д.). По суті, в першу чергу висловлювали волю і інтереси партійно-державного апарату.

Соціалістичне право вважається реалізацією доктрини марксизму-ленінізму. Що стосується категорій та інститутів, то не можна не визнати оригінальність радянського права. Зовні воно зберігає категорії та інститути романо-германської системи, але по суті вони радикально оновлені. У суспільстві нового типу, що керується іншими ідеалами, заснованому на інших економічних системах, виникають зовсім інші проблеми.

Радянська правова система, мабуть, була ідентична системі романо-германського типу, але сімейне право було відокремлено від цивільного, комерційне право зникло, а з'явилося колгоспне і житлове право [11, с.31].

Конституція сильно відрізняється від конституцій західних країн. Особливо характерними є 2 характеристики: провідна роль, що відводиться Комуністичній партії, і здійснення влади і контролю Радою на всіх рівнях. Своєрідність соціалістичного права не обмежується тільки особливостями Конституції, а й поширюється на інші області: адміністративне право, Кримінальне право, трудове право, цивільне право.

Ще одним важливим аспектом соціалістичного права є заперечення приватного права. На думку марксистсько-ленінських теоретиків, права є лише одним із аспектів політики та інструментом у руках правлячого класу. У цій концепції приватному праву немає місця претендувати на незалежність від упереджень і політичних ситуацій.

У соціалістичній правовій системі ідея верховенства права і необхідність домагатися права на задоволення почуття справедливості, заснованого на примиренні, узгодженні індивідуальних і суспільних інтересів, різнорідних прав, є невід'ємними, пов'язаними з державною політикою, один з аспектів якої забезпечувався владою партії і правозастосовність правоохоронних органів. Теоретично, можливість судової практики виступати в якості роз'яснюючої норм права була виключена. Їй відводилася тільки роль суворого Тлумача Закону. Ця принципова позиція була в деякій мірі посилена відсутністю в країні судової "касти", що претендує на незалежність від державної влади. Незважаючи на конституційні принципи незалежності суддів і підпорядкування закону, суд залишився в руках правлячого класу (групи), яка забезпечила контроль і захищала свої інтереси. Судова влада не намагалася контролювати законодавчу та виконавчу гілки влади.

ВИСНОВКИ

Ефективна правова система забезпечує механізми захисту основоположних прав та свобод людини та громадянина, включно з захистом від свавілля влади та зловживань. Правова система створює умови для розвитку демократичних інститутів та процесів, гарантує право на участь у політичному житті, свободу слова та зборів.

Чітке правове регулювання економічних відносин є критично важливим для створення сприятливого інвестиційного клімату, захисту прав власності та забезпечення справедливої конкуренції. Взаємовідповідність правових систем різних країн сприяє розвитку міжнародної торгівлі, економічної інтеграції, а також ефективному вирішенню міждержавних спорів.

У сучасних умовах, коли суспільство стикається з численними викликами – від глобалізації та цифровізації до екологічних криз і політичних конфліктів, вивчення та розвиток правової системи набуває особливої актуальності. Вона дозволяє адаптувати правове регулювання до швидко змінюваних умов, забезпечуючи при цьому права та інтереси індивідів та суспільства в цілому.

Романо-германська правова система, також відома як система континентального права, є однією з найпоширеніших у світі і має глибокі історичні корені. Її основні джерела та історичні віхи включають римське право, середньовічні правові збірники, національні кодифікації, сучасні реформи права Європейського Союзу.

Англо-американська цивільно-правова система (система загального права) розвинулася з англійського права, що почало формуватися в Англії

після її завоювання нормандцями, у переважній більшості в результаті діяльності королівських судів.

Сім'я загального права не знала рецепції Римського права, а право є результатом тривалого еволюційного розвитку в межах англійської території, дійсності, звичаїв і традицій. Релігійно-традиційна правова система, відома також як релігійне або духовне право, базується на релігійних текстах, віруваннях та традиціях. В цьому контексті, правові норми вважаються божественними вказівками, які визначають поведінку людей та регулюють суспільні відносини. Закони та правові норми у релігійно-традиційних системах вважаються відкриттями Бога або вищих духовних сил. Вони мають абсолютний та незаперечний авторитет. Право не розділене від релігії; воно є невід'ємною частиною віровчення та культурних традицій. Релігійні лідери часто відіграють ключову роль у тлумаченні та застосуванні законів. Релігійно-традиційні системи часто стверджують універсальність та вічність своїх законів, оскільки вони походять від вищих сил.

Мусульманська правова система, відома також як Ісламське право або Шаріат, базується на релігійних принципах, закладених у Корані (основний священний текст Ісламу) та Сунні (традиції пророка Мухаммеда). Шаріат в ісламському праві є фундаментальним джерелом, що визначає правову систему, моральні норми та життєвий устрій мусульман. Він вважається Божественним законом, відкритим людям через пророка Мухаммеда, і охоплює широкий спектр аспектів життя, від особистих і сімейних відносин до фінансових угод і державного управління.

Соціалістична правова система — це тип правової системи, яка була розроблена в країнах з соціалістичним чи комуністичним ладом. Основною метою цієї системи було забезпечення законодавчої підтримки соціалістичної економіки, політики та ідеології. Право та правова система у соціалістичних країнах використовувалися як інструменти держави для досягнення політичних і економічних цілей, визначених комуністичною партією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Афанасьєва М.В. Правові системи сучасного світу/М. В. Афанасьєва// Право та освіта. - 2008. - № 2. - С. 80-84.
2. Данілов С.О. Деякі особливості національного правового регулювання //Держава і право. – Вип. 9. – 2001. – С.11-18.
3. Дзибова С.Г. Загальні закономірності і протиріччя правової системи суспільства/С.Г. Дзибова// Ріс. юстиція. - 2011. - № 2. - С. 50-53.
4. Дудченко В. Про великі правові системи сучасності. // Право України – 2010 №3
5. Єгоров О. Порівняльне правознавство про деякі особливості дальшого розвитку української правової системи // Право України. – 1992. - №3.-С.31.
6. Задорожний Ю.А. Вплив римського права на формування романо-германської правової сімї. Часопис Київського університету права 2006 р.
7. Луць Л.А. Деякі аспекти реформування інституційної та функційної частин сучасної правової системи України // Держава і право. – Вип. 18. – Київ, 2002. – С. 40-46.
8. Луць Л.А. Деякі питання ідентифікації правової системи України з романо-германським типом правових систем // Молода українська держава на межі тисячоліть: погляд в історичне майбутнє демократії правової держави України: Збірник наукових праць. Львівський інститут внутрішніх справ. – Львів, 2001. – С. 148-154.

9. Луць Л. Трансформація нормативної частини сучасної правової системи України — вимога часу. Право України. – 2003 р., №3
10. Мірошниченко М. Методологічні передумови класифікації правової системи України. Право України. – 2003 р., №4
11. Погорілко В., Малишко М. Правова система України: стан та перспективи розвитку // Віче. – 1993. – №9. – С. 21-35.
12. Погорілко В.Ф., Малишко М. Правова система – система права – система законодавства суверенної України // Право України. – 1993.-№9-10.
13. Мірошниченко М. Ідентичність — легітимність — правопорядок: до проблеми реформування правової системи України. Право України. – 2003 р., №5
14. Правова система України: теорія і практика: Тези науково-практичної конференції. – К.: Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 1993. – 552с.
15. Скакун, О. Ф. Теория государства и права: учебник / О. Ф. Скакун. – Харьков : Консум : Ун-т внутр. дел, 2000. – С. 561–562.
16. Саидов, А. Х. Сравнительное правоведение и юридическая география мира / А. Х. Саидов. – М., 1993. – С. 75–143
17. Стретович В. Правова система України: загальна характеристика сучасного етапу формування. // Право України-1998. – №2.-с. 3.
18. Тацій В. Значення юридичної науки у формуванні правової системи України // Вісник Академії правових наук України. – 2001. – №3(26). – С.3-22.
19. Харитонов О.І., Харитонов Є.О. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції.— Х.: «Одісей». — 2002 р.— 592 с.

Схожість

Джерела з Інтернету

696

1	http://geum.ru/doc/category/24/6200.php	159 джерел	4.78%
2	https://refdb.ru/look/2643057-pall.html	77 джерел	4.76%
3	https://ronl.org/referaty/gosudarstvo-pravo/448555	22 джерела	4.61%
4	https://studfile.net/preview/5778332/page:3	87 джерел	1.82%
5	http://uristinfo.net/2010-12-27-04-58-59/264-tsililne-pravo-t1-viborisova-ta-in/8431-zagalna-harakteristika-tsililnogo-prava-zar...		1.69%
6	https://infopedia.su/4x21d9.html	20 джерел	1.33%
7	http://mego.info/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB/%E2%84%96-3-%D0%B0%D0%...	7 джерел	1.33%
8	http://um.co.ua/2/2-3/2-32190.html		1.23%
9	http://www.neuch.ru/referat/155048.html	41 джерело	1.02%
10	http://referatwork.ru/refs/source/ref-31604.html	5 джерел	0.81%
11	https://kttidip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/83/2023/04/pss-nmp-dfn-sr-1.pdf	5 джерел	0.79%
12	http://5fan.ru/wievjob.php?id=43315	12 джерел	0.65%
13	https://mydisser.com/en/catalog/view/6/343/2111.html		0.6%
14	https://nadoest.com/zmis-t-vstup-3-rozdil-demokratiya-i-zakonodavstvo-v-perehidnom		0.56%
15	https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/540/14%20%D0%91%D0%be%D0%b4%D0%bd%D0%b0...	30 джерел	0.52%
16	http://www.maritime.kiev.ua/65-kafedra-teoryi-ta-storyi-derzhavi-prava.html	31 джерело	0.48%
17	https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27360/1/Kostenko_porivnyalne_pravoznavstvo.docx		0.48%
18	https://ua-referat.com/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%96_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%...	14 джерел	0.46%
19	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/5682/Diss.pdf?isAllowed=y&sequence=2		0.42%
20	http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/25430/1/Microsoft%20Word%20-%20%D0%9F%D0%A2%D0%94%D0%9F%20%D...		0.42%

21	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/47488/1/%d0%9c%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d1%87	3 джерела	0.38%
22	https://library.naiu.kiev.ua/files/publikacij_pracivnikiv/kuznetsov_vv/period-krum-zakon_v24.pdf	2 джерела	0.38%
23	https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=797736	15 джерел	0.33%
24	https://advokatonline.org.ua/mehanizm-pravovoho-rehulyuvannya-suspilnyh-vidnosyn-ontolohichni-zasady-psyholoh	18 джерел	0.33%
25	https://uchika.in.ua/robocha-programa-navchalenoyi-disciplini-pravovi-sistemi-sucha.html?page=3	4 джерела	0.31%
26	https://xreferat.com/22/14961-2-gromadyans-ke-susp-l-stvo-iyogo-m-sce-u-pravov-iy-sistem-derzhavi.html		0.31%
27	https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/36063/1/242_Sliusarenko%20Pavlo%20Oleksandrovyh.pdf	53 джерела	0.25%
28	https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/issue/download/18-19.12.2021/103	39 джерел	0.23%
29	https://rel.bobrodobro.ru/5730	5 джерел	0.21%
30	https://ronl.org/shpargalki/gosudarstvo-i-pravo/724846	30 джерел	0.19%
31	http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/25283	7 джерел	0.19%
32	https://referaty.net.ua/referaty/referat_63758.html		0.19%
33	http://ni.biz.ua/4/4_14/4_143254_istoriya-sozdaniya-romano-germanskoy-kontinentalnoy-semi.html		0.17%